

Chirac menesztette miniszterelnökét Raffarin utóda Dominique de Villepin

Kormányátalakítást hajtott végre Jacques Chirac azt követően, hogy a népszavazáson a szavazópolgárok többsége elutasította az Európai Unió alkotmányát. A francia köztársasági elnök felmentette tiszttségéből Jean-Pierre Raffarin miniszterelnököt, helyébe pedig Dominique de Villepin eddigi belügyminisztert nevezte ki.

Az 51 éves Villepin eddigi belügyminiszter volt Jean-Pierre Raffarin kormányában, korábban pedig külügyminiszterként Párizsban az iraki háborút ellenző politikájának fő tolmácsolójaként vált ismertté. Az ő feladata lesz „friss lendületet adni” a francia kormány politikájának, ahogyan azt Jacques Chirac vasárnap este, az európai alkotmány elutasításával végződő népszavazás utáni televíziós nyilatkozatában megígérte.

Villepin kabinetje összetételéről sem ő, sem pedig Chirac nem nyilatkozott egyelőre, de egy francia képviselő a France-Info rádióknak máris elárulta, hogy a belügyi tárcát az a Nicolas Sarkozy kapja meg, aki szintén a kormányfői tiszttség várományosa volt, és korábban már vezette a belügyminisztériumot. A tervek szerint az államfő este beszédet intézett a nemzethez, amelyben vázolta az új kormány prog-

ramját. A kormány névsorát a tervek szerint szerdán hozzák nyilvánosságra. Egyes politikai elemzők a korábbiakhoz képest karcsúbb kabinetet várnak.

Dominique de Villepin számított a legesélyesebbnek a népszerűtlen Raffarin posztjára, akit a sikertelen gazdasági reformok és a magas munkanélküliség után az európai alkotmány leszávasztásáért bűnbaknak tekintett az elnök.

Az arisztokrata származású Dominique de Villepin Rabatban született 1953. november 14-én. Irodalmi és jogi végzettsége után politikai tudományokból szerzett diplomát a francia-elitképzőben, az ENA-n. A francia külügyminisztériumban közel-keleti tanácsadóként kezdte pályafutását 1984 és 1987 között, majd 1989-ig Franciaország washingtoni nagykövetségének sajtóattaséja volt. 1995 és 2002 között, Chirac első elnöksége idején az államfő legközelebbi munkatársának számí-

Villepin feladata „friss lendületet” adni a kormányban

tott mint az elnöki hivatal főtitkára, majd 2002-ben belügyminiszter lett. Villepin írónak is ismert: történelmi munkát publikált a napóleoni korról, és versei is megjelentek.

Ma szavaz Hollandia is az EU-alkotmányról A francia „nem” miatt megugrott az ellenzők száma

Franciaország után ma, szerdán Hollandiában is népszavazást tartanak, mégpedig az ország történetében az első, szintén az Európai Unió alkotmányos szerződéséről. Elutasítás esetén végveszélybe kerülhet az eddigi uniós szerződéseket összefoglaló, valamint továbbfejlesztő dokumentum hatályba lépése.

Utólag 1797-ben, az akkor francia megszállás alatt Batáviai Köztársaság néven működő bábállamban szólították szavazásra a népet szintén egy alaptörvény ügyében. Ez az egyszeri lehetőség azonban egyelőre nem tűnik kellően vonzóknak a lakosság számára, amelynek több mint 60 százaléka távol szándékozik maradni a urnától. Ezért elemzők azt állítják, hogy a részvételi arány akár meg is fordíthatja a szavazás várt eredményét.

A legfrissebb közvélemény-kutatások azt mutatják, hogy Jan Peter Balkenende miniszterelnök reményeivel ellentétben a francia „nem” az el-

utasítókat tőborát növelte Hollandiában, nem pedig a támogatókét. Ha azonban nagyobb tömeget sikerül mozgósítani a voksolást eddig tervezőknél, az változást hozhat a szavazás eredményében is.

A 11,6 millió szavazásra jogosult holland állampolgár reggel fél nyolctól este kilencig járulhat az urnákhoz, hogy választ adjon arra a kérdésre: „Melleve vagy ellene van-e Ön annak, hogy Hollandia megerősítse az európai alaptörvényről szóló szerződést?” A hágai parlament két házában a lakosság akaratát – elvben nem kötelezően – figyelembe véve kell az-

után ratifikálnia vagy elvetnie az alkotmányt.

Az uniós vezetők és integrációpártiak számára keserű csalódást jelentő francia eredmény ismeretében a politikai higgadságra és felelősségük figyelembe vételére intették a hollandokat. Am akárcsak Franciaországban, Hollandiában sem az alkotmányban foglaltak körül forog igazán a vita, hanem egyfelől belpolitikait, másfelől általános uniós ügyek körül.

Napirenden van ismét a gazdasági bizonytalanság kérdésköre: a nép úgy érzi, hogy munkája nincs biztonságban, és nem látja világosan azt sem, hogy az EU eleget tesz a munkahelyek védelmében. Másik téma a pénzügyi unió, amelynek esetében a hollandok úgy érzik, a németek, franciák, olaszok büntetlenül megszegtek a szabályokat, míg a kisebb országok igazságtalanul szenvednek. Vitás kérdés az uniós költségvetéshez való hozzájárulás ügye: egy főre jutóan Hollandia az uniós büdész legnagyobb nettó befizetője, és ezt sokan nem tartják igazságosnak. Sokan úgy vélik, a EU még nem emésztette meg a tavalyi bővítést, ezért még várnia kell a továbblépéssel az integrációban.

Figyelembe kell venni a bevándorlást is: jelen van a hollandokban az aggodás a bevándorlók magas száma, és főleg a terrortámadások veszélye miatt. Élénken él még a köztudatban a provokatív stílusáról ismert filmrendező, Theo van Gogh tavalyi meggyilkolása, amelyben a legfrissebb információk szerint csecsen szélsőségesek is érintettek lehettek. Mindemellett a kormány sem nagyon népszerű jelenleg – Balkenende kabinetje a nép alig 19 százalékának bizalmát élvezi friss adatok szerint. A „nem”-ért kampányoló soraiban található a szélsőséges politikai erők is.

Az alkotmány mellett érvelők az utolsó pillanatig – bár a francia eredmény ismeretében némileg erőtlenebbé válva – próbálták meggyőzni a szavazókat, hogy a szerződés támogatása valójában nem bajt hoz rájuk, hanem személyes érdekeiket szolgálja. Az igazsághoz tartozik azonban az is, hogy a kormány túl későn kezdett kampányolni az egész unió számára nagyon fontos szavazás kedvező kimenetelére.

Szorbok és még 45 millió európai

(Folytatás az 1. oldalról)

A MIDAS-t nem kell már különösebben bemutatnunk olvasóinknak. Az Európai Kisebbségi és Regionális Nyelvi Napilapok Egyesületéről rendszeresen hírt adtunk, amióta 2002-ben a Szabadság is tagjává vált az eddig harminc lapot magába foglaló egyesületnek. Az évről évre több taggal bővülő, és egyre komolyabb tevékenységet felmutatni tudó szervezet május 26–29. között rendezte meg ötödik közgyűlését a Szász Szabad Állam, az egykori Német Demokratikus Köztársaság területén elterülő német szövetségi tartomány Felső-Lausitz nevű vidékén, a Drežda és Görlitz között féltúton található Bautzenben. Vagy ahogy a várost a maga szellemi központjának tekintő helyi szorb kisebbség nevezi: Budyšinban.

A szorbok, a lengyeleket, cseheket, szlovákokat és kasubokat is magukba foglaló nyugati szlávok csoportjának egyik tagja, viszonylag kicsi, Kolozsvár magyar lakosságát szinte meg sem haladó 60 000-es összlétszámával mintegy másfél évezrede őrzi elkülönülő nemzeti önazonosságát, nyelvét, kultúráját a gyakorlatilag mindenkor szász-német többséggel együtt élve. Talán a szláv bevándorlást követő éveket leszámítva soha nem volt külön államiságuk, de csendes, szívós kitartásukat nem tudta megengedni az sem, hogy gyakorlatilag, amilyen kevesen vannak, két külön nyelvet beszélnek – a csehhez közelálló felső szorbot Felső-Lausitzban és a lengyelhez közelebb álló alsó szorbot Cottbus környékén, a már Brandenburg szövetségi tartomány területére eső Alsó-Lausitzban –, eltér a gondolkodásmódjuk, és katolikus, illetve evangélikus hitük is annyira megosztja őket, hogy a nők külön fejkendővel jelzik az egyik vagy másik felekezethez tartozásukat. Egyik vendéglátó, nagy tudású szorb újságíró megpróbálta megmagyarázni nekünk, kisebbségi érzékenységgel felvértezett kollégáknak a felekezeti elkülönülés fontosságát, de az erdélyi hagyományos vallási türelemhez szokottunk a három és fél órás autóbuszúton tartó kisépvezetés után is csak annyival sikerült maradnia, hogy a katolikus szorbok hagyományörzőbbek, az evangélikusok könnyebben feladják a nyelvüket, de ez sem ilyen egyszerű.

A felekezeti hovatartozás azért ott, az egykori vallásháborúk színhelyén sem olyan megosztó erő ma már. Bautzen fő templomában jelképes alacsony korlát választja el a gótikus hajlék katolikusok, illetve evangélikusok használatára, illetve evangélikusok használatára, különözö bősödő díszítésű felét. Más jelentéssel ma a gondolat Lausitzban.

A MIDAS közgyűlése a házigazdák egyik olyan sürgető kérdésének az ismertetésével kezdődött, amely rányomta a bélyegét egész ottlétünkre. Szászország kormányza épp ott jártunkkor foglalkozott azzal, hogy a csökkenő gyermeklétszámra hivatkozva megkurtítsa a szorb nyelvű iskolák és óvodák fenntartására szükséges pénz folyósítását, még-hozzá a leggyorsabb módon: a tanintézmények egy részének a bezárásával.

Ne csak tiszteljétek, védjétek is minket!

A közgyűlés megnyitóján részt vevő Barbara Ludwig szász tudományos és kulturális miniszternek végig kellett hallgatnia Toni Ebnert, a MIDAS déltiroli német elnökét, Detlew Reint, a szövetségi kormány külügyminisztériumi képviselőjét, Jan Nuckot, a szorbok Domowina ernyőszervezetének elnökét vagy a szintén déltiroli, de latin Florian Mussnert, avagy a bozeni (bolzanoi) Európai Akadémia elnökét, Werner Stufflebert arról, hogy tiszta vétek, és rövidlátást takar az anyaországot nélkülöző szorbok iskoláit bezárni, a sajtószabadságot és a kisebbségeket nemcsak passzívan kell tiszteletben tartani, hanem hathatósan meg is védeni őket, hogy a többség mindig csak nyert eddig a kisebbségek jelentette sokszínűségből, és hogy a kisebbségi jogokat ideje lenne

már az emberi jogokkal egy szinten kezelni. Ludwig asszony csak annyit tudott felhozni méltóságára, hogy kormány évente félmillió euróval támogatja a többé-kevésbé egyetlen napilap és még egy-két időszaki kiadvány formájában létező szorb nyelvű sajtót. Sokan, a piacból élve kínlóddó lapvezetők csak hűmmögünk ennek hallatán, de elhatároztuk, a példát itthon is széles körben terjesztjük.

Még megtudtuk, hogy a szorbok napilapja, a Serbske Nowiny, alig 2000–2500 példányban jelenik meg, érdekessége, hogy esti napilap. Magának a kisebbségnek pedig az épp támadásnak kitétt anyanyelvi oktatása elér azért néhány tantárgy tanítása erejéig az egyetemi szintre is, miközben tévéműsort csak havi fél-, illetve egy órában élvezhetnek anyanyelvükön a két tartományi televízióban, miközben azért jelentős állami-tartományi-önkormányzati támogatásban részesülnek.

Az Omegától a kisebbségi csúcsig

Még sok jelét érzékeljük a szorb kisebbségi lét valóságának – volt NDK-s voltukra utal, hogy sok magyar szót ismernek magyarságra utájkira, és nemcsak a mélabús népdalaikat, de Koncz Zsuzsát és az Omegát is tudják dúdolni! –, ám általánosabb vizekre evezünk. A MIDAS évi jelentéséből többek között kiderül, hogy a szervezet mára már harminc tagot képvisel. Soraiban ott található a belgiumi németek, horvátországi olaszok, dániai németek, finnországi svédok, németországi dánok és szorbok, olaszországi németek és szlovénok, lettországi oroszok, észak-írországi írek, romániai és szlovákiai magyarok, spanyolországi katalánok, baszkok és galégok és svájci réto-románok napilapjai. Mintegy napi 740 000 összpeldányszámmal, tízenhárom nyelven, Európa 45 millió kisebbségi lakosságának a szolgálatában.

A tagság bővítése ráadásul folytatható, sokan nem értik, miért csak a Szabadság meg a Bihari Napló vált eddig a tagjává Románia tizenkét magyar napilapja közül. Hiszen a MIDAS-tagok nemcsak közgyűlésekre járnak, hanem újságíró továbbképzést rendeznek immár második éve tagjaiknak, idén épp Barcelonában, ezer eurós nagyságrendű díjjal jutalmazza a kisebbségi jogokért töllet ragadókat, sikeresen loboztatnak egymás megsegítésére az európai intézményeknél, műszaki és egyéb támogatást nyújtanak bajba jutott, vagy lalalapultásra készülő kollégáiknak, és közös együttműködési programokat indítanak. Az idén bejelentette társulási szándékát a Kurier Wilenski, a litvániai lengyel napilap is.

A közgyűlés, Benedikt Dyrlich helyi lap főszerkesztője kérésére határozatban emelte fel szavát a szorb iskolák bezárása ellen, valamint a szorb kisebbségi és újságíró intézmények, a Domowina és a Serbske Nowiny hátrányos megkülönböztetése ellen és nagyobb támogatása érdekében.

A részvevők jelenlétében Toni Ebner MIDAS-elnök és Günther Rautz főtitkár külön ünnepség keretében adta át a kisebbségi jogok felkarolásáért járó idei MIDAS-díjat Björn Manssonnak, a helsinki svéd Hufvudstadsbladet újságírójának, illetve Habsburg Ottó unokájára hasonló okból kiérdemelt Habsburg Ottó-díjat Gian Antonio Stellának, az olasz Corriere della Sera munkatársának. Köszönő beszédében Mansson kijelentette, hogy Európa fő értéke kulturális sokszínűség, ennek csúcsát pedig a kisebbségek képviselik.

A MIDAS-tagok fontolóra vették a korral haladás jegyében azt, hogy mindannyian e-paper változatot fejlesszenek ki, azaz tegyék elérhetővé újságukat a világhálón teljes egészében, tördelt formában, előfizetés ellenében. Ez utóbbi ügyben konkrét lépéseket is tettek. Ha csak ennyi hozadék is lenne a MIDAS-tagóknak, már akkor is megérte.

Rekordmagasságot ért el az Európai Unió alkotmányát várhatóan elutasító hollandok száma egy hétfőn közzétett felmérés adatai szerint. A közvélemény-kutatást közvetlenül az európai alkotmányos szerződés elutasító vasárnapi franciaországi népszavazás előtt végezték, a francia „nem” ilyen módon még nem volt befolyással a megkérdezett hollandok véleményére. Eszerint a hollandok 65 százaléka ellenzi az EU új alkotmányát, ami minden korábbi hasonló adatnál magasabbnak számít. A néhány héttel ezelőtt végzett legutóbbi felmérés eredményeivel viszonyítva az elutasítók száma 5 százalékkal növekedett.